
Zimní přemítání o Václavu Havlovi i Vánocích

Zimní přemítání o Václavu Havlovi i Vánocích

Drazí přátelé,

rád bych vyjádřil upřímnou soustrast všem, kteří – stejně jako já – prožívají smutek v souvislosti s nedávným úmrtím Václava Havla. Zprávu jsem se dozvěděl z internetových stránek BBC News a připojené komentáře mě přiměly k tomu, abych se zamyslel na Havlovém životem a hodnotami, které dávaly směr jeho životu. Jako většina lidí mimo tehdejší Československo jsem o Václavu Havlovi do roku 1989 neslyšel. A přesto nepřeháním, pokud řeknu, že můj život byl tímto mužem – i když nepřímo – ovlivněn. To určitě platí i o každém z Vás, kdo čtete tyto řádky. Havlovo vůdčí postavení bylo klíčovým faktorem, který zajistil, že revoluce proti totalitárnímu režimu měla nenásilný „sametový“ charakter, a kdyby revoluce nebyla tak mírumilovná, asi nikdy bych do Československa nepřišel jako učitel angličtiny a místo toho bych šel do nějaké jiné postkomunistické země. Bůh pro mne tehdy otevřel dveře na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Kdo mohl vědět, že budu v „srdci Evropy“ žít dohromady 6 let?

To, že jsem s mnohými z Vás mohl sdílet první roky po pádu komunismu, považuji na privilegium. Do Hradce Králové jsem přijel v dubnu 1990 a v následujících dvou letech jsem mohl vést mnoho úžasných konverzací na hodinách angličtiny i mimo ně. Po tolika letech represivní „normalizace“ to vypadalo, že si celá společnost kolektivně vydechla, a lidé byli nadšení, že mohou mluvit téměř o čemkoliv, a to i o věcech, které byly dříve tabu. Bylo to unikátní a velmi cenné období před tím, než se základním životním zájmem stala snaha přečkat masové ekonomické a sociální změny. Václav Havel byl příkladem v diskusích o zásadních otázkách týkajících se budoucího směřování země. Uvědomuji si, že ne každý sdílel jeho názory na určité věci, ale udělal víc než kdo jiný pro otevřený dialog, a tak přispěl k tomu, že se ve společnosti obnovila schopnost veřejné diskuse, bez níž nemůže demokracie existovat. A byla to právě občanská společnost, kterou se komunisté snažili tak těžce potlačit.

I když jsem se s Václavem Havlem nikdy nesetkal, poznal jsem ho skrze mnohé z Vás. Během svých „českých let“ jsem také měl příležitost přečíst anglické vydání Havlovy knihy Dálkový výslech. Anglická verze vyšla pod názvem Disturbing the Peace („narušení veřejného pořádku“), což je naprosto brilantní fráze a nešlo by najít lepší. Během komunismu byl Havel ve vězení za výtržnictví, což byl trestný čin, který odpovídá anglickému narušení veřejného pořádku. Skvělou ironií je, že ačkoliv Havel nikdy nespáchal čin „výtržnictví“, určitě narušil pokoj autorit svými aktivitami jako dramatik a disident. Později jako prezident pak možná narušoval pokoj těch, kteří neměli zájem přemýšlet o otázkách morálky a etiky. Jak v období komunismu, tak v dobách, které následovaly, se Havel pokoušel žít podle svého svědomí a dělal maximum pro to, aby tento standard platil i ve veřejném životě.

Na první pohled je paralela Havlova státního pohřbu v katedrále sv. Víta jen jeden den před oslavami Vánoce zvláštní – smutná a radostná událost těsně vedle sebe. Jedny z mých nejlepších vzpomínek se týkají českých vánoc a pozvání do tepla a jasu, kterých se mi dostalo. Když jsem však tento týden přemýšlel o životě Václava Havla a narození Ježíše Krista, uvědomil jsem si, že to není tak divná kombinace. Vzhledem k mnoha způsobům, kterými se destrukce a zlo projevuje ve světě kolem nás a v nás samých, jak může kdokoliv říct spolu s Václavem Havlem (a před 600 lety s Janem Husem), že pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí? Toto tvrzení lze říct s jistotou, protože pravda a láska už zvítězily a dnes již jen čekají na své konečné naplnění. Přestože v nás okolnosti dnešního světa mohou vyvolávat pochybnosti, zda tomu tak je, musíme očima víry hledět na malého Ježíše, který ležel před 2000 lety v Betlémě v jesličkách. Skrze jeho život, smrt a zmrtvýchvstání, pravda a láska zvítězily a mají moc změnit naše dnešní životy. „Podle toho jsme poznali, co je láska, že Kristus za nás položil život. A tak i my jsme povinni položit život za své bratry.“ (1. Janova 3:16)

Přeji šťastné a veselé Vánoce, a abyste si byli v roce 2012 stále víc vědomi, jak moc Vás Bůh miluje!

Andy Faust
andyfaust@gmail.com

Kanada

24. prosince 2011

(Za překlad následujících řádků z angličtiny do češtiny jsem vděčný české známé.)